

Projecte Bibliolab de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. Crònica

Published by [Michele Catanzaro](#) [1] on 31/10/2017 - 15:01

L'any 2022, una masia de Viladecans s'hauria de convertir en una màquina del temps, que projectarà qui hi entri en el futur. En concret, en el futur del món de les biblioteques. L'"espai de descoberta i aprenentatge" Can Ginestar hauria de ser un dels fruits més avançats de l'esforç de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) de la Diputació de Barcelona per imaginar com seran aquests equipaments en les properes dècades.

Can Ginestar és un entre diversos "prototips" de biblioteques futures, que es van presentar en una sessió del congrés "Interacció17. Ciència i cultura: restablím la connexió" (Barcelona, 18-20 d'Octubre de 2017). Es tracta de la catorzena edició d'una trobada que des dels seus orígens ha posat en contacte el món de l'administració local amb les fronteres més avançades de la cultura, dedicada aquest any a la cultura científica.

La sessió forma part de l'eix del congrés anomenat "Ciència i construcció de la ciutat". Efectivament les biblioteques són un dels llocs on més fàcilment la ciutadania pot apropiarse dels coneixements científics necessaris per abordar els grans reptes de les ciutats i participar en processos al voltant de la tecnologia, la salut, el medi ambient, etcètera.

"Les biblioteques tenen el repte d'organitzar coneixement per organitzar les comunitats": així resumeix aquesta idea l'expert canadenc en participació ciutadana Peter MacLeod. I aquest és el repte d'Esther Omella, cap de l'oficina de programació i avaluació de la gerència de serveis de biblioteques. Omella va presentar BiblioLab, el principal projecte d'innovació de la XBM, un dels 10 projectes estratègics del pla d'actuació 2016-2019 de l'entitat.

"Els indicadors suggereixen un canvi d'hàbits dels usuaris de les biblioteques: els serveis tradicionals com el

préstec descendeixen, mentre augmenta la demanda de serveis en línia i d'activitats compartides", va dir Omella. Aquests canvis encaixen amb un context social on la tecnologia és a tot arreu; l'aprenentatge s'ha tornat més compartit, coral i fins i tot viral; la creativitat i l'experimentació són uns valors a l'alça; i l'innovació ja no és exclusiva de les empreses, sinó quelcom del qual s'apoderen els ciutadans.

Respondre al nou context requereix un canvi de paradigma: les biblioteques han de passar d'oferir coneixement a generar coneixement. En concret, cal combinar les activitats tradicionals (oferir informació, promoure la lectura, recolzar la formació, facilitar l'oci cultural, etcètera) amb altres que tenen que veure amb la creativitat, la participació i l'experimentació. "Hem de rellegir la missió de les biblioteques per afrontar els canvis de context: conservem l'essència i ens obrim a la innovació", va resumir Omella.

El referent internacional són els laboratoris ciutadans o "living labs", agrupats al nostre continent en la European Network of Living Labs (ENOLL) i les tendències més avançades marcades per la International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). Tanmateix, Bibliolab pretén trobar un model propi, arrelat al territori, va aclarir Omella.

"És un procés de cuina lenta, de desenvolupament de metodologies: el procés és important", va afegir, explicant que el canvi afecta tots els àmbits de la biblioteca. Per això, les accions en marxa o en preparació són diverses. Comissions de treball i aliances amb altres entitats del territori (com per exemple amb la Fundació La Caixa en àmbit científic). Laboratoris portàtils que es mouen entre biblioteques i un catàleg d'accions-BiblioLab pel 2018. Formació de personal i avaluació del model de gestió (inspirada en el model de Queensland).

"No comencem de zero: hi ha diversos projectes ja existents des de fa molts anys", va afirmar Omella. Per exemple, l'activitat al voltant d'un planetari inflable duta a terme per la Biblioteca de Cerdanyola o els tallers de cuina per a l'inclusió social (associats a un fons de 500 llibres de gastronomia del món) de la Biblioteca de Santa Coloma de Gramenet. Per això, el 2018 hi haurà una línia d'ajudes especial destinada a projectes d'innovació impulsats per les biblioteques.

"A Viladecans estem dissenyant un model", va dir Omella, abans de donar la paraula a Remei López, directora de la biblioteca d'aquella ciutat. López va explicar amb fets concrets en què es tradueix el canvi d'usos descrit per Omella. "Els manuals de ciència i matemàtiques que sempre havien tingut molt d'ús es queden cada vegada més als prestatges, mentre els llibres de divulgació científica tenen molt ús", va explicar. Els primers són reemplaçats per aplicacions i plataformes online, mentre els segons tenen un valor afegit propi.

La biblioteca va estirar d'aquest fil i va organitzar un conjunt d'activitats al voltant de temàtiques tècnico-científiques: un planetari inflable, un taller d'impressores 3D, un hort a la biblioteca, exposicions ofertes per la Universitat de Barcelona, etcètera. López programa ara tallers sobre ADN i robòtica amb LEGO que haurien de formar part del catàleg BiblioLab.

Tanmateix, el projecte més ambiciós a Viladecans és sens dubte el de Can Ginestar. Aquesta s'hauria de convertir en la biblioteca central de la ciutat, mentre l'actual s'hauria de transformar en el seu satèl·lit, en forma de biblioteca de proximitat. L'aposta per a una biblioteca central dedicada a la ciència és hereva de l'experiència de la Xarxa d'Innovació Educativa de Viladecans, una iniciativa contra el fracàs escolar reconeguda entre les millors d'Europa, segons va informar Joan Bassolas, gerent de la Fundació Ciutat de Viladecans, una fundació municipal encarregada de l'alfabetització digital de la ciutadania. "Volem que la biblioteca s'hi integri, i com molta innovació educativa es fa des de la tecnologia, es va decidir que la biblioteca fos temàtica en ciència i tecnologia", va explicar Bassolas.

L'esbòs general del nou centre està dibuixat: una masia amb un bosc urbà i un complex esportiu. Els espais inclouran àmbits acollidors per al món empresarial i acadèmic; espais oberts tipus àgora i tancats per a la reflexió; lloc de trobada i entorns de fabricació de prototips. Però l'estructura concreta serà el resultat d'un procés.

De moment, s'ha creat un grup impulsor i s'han dut a terme dos focus groups sobre innovació educativa i divulgació científica amb experts d'universitats, centres de recerca, escoles, institucions, va informar Bassolas. També s'ha fet un estudi de les biblioteques referents al món i una visita a Dinamarca.

“Però la implicació dels ciutadans ja ha començat, molt abans de que la biblioteca estigui construïda”, va explicar Bassolas. El plec de condicions ha recollit els resultats d'un procés participatiu i també hi ha opcions de participar en el projecte arquitectònic. A més, les activitats de la biblioteca començaran en altres espais abans de que estigui acabada. “Estem en un procés de co-creació de la biblioteca amb la ciutadania: encara no sabem com serà, perquè la dissenyarem entre tots”, conclou Bassolas.

Can Ginestar (Viladecans)

Tags: biblioteques

Tags: comunitats

Tags: innovació

Tags: Xarxa de Biblioteques Municipals

Tags: #interaccio17

Tags: Viladecans

Tags: creació col·lectiva

Tags: coneixement

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2017/bibliolab-cronica>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/catanzaromi>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7277>